

PRZYRODA

VII

ROZDZIAŁ VII PRZYRODA

VII.1 OCHRONA PRZYRODY I KRAJOBRAZU	185
VII.2 GOSPODARKA LEŚNA WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO	193

VII.1 OCHRONA PRZYRODY I KRAJOBRAZU

Rezerwy przyrody

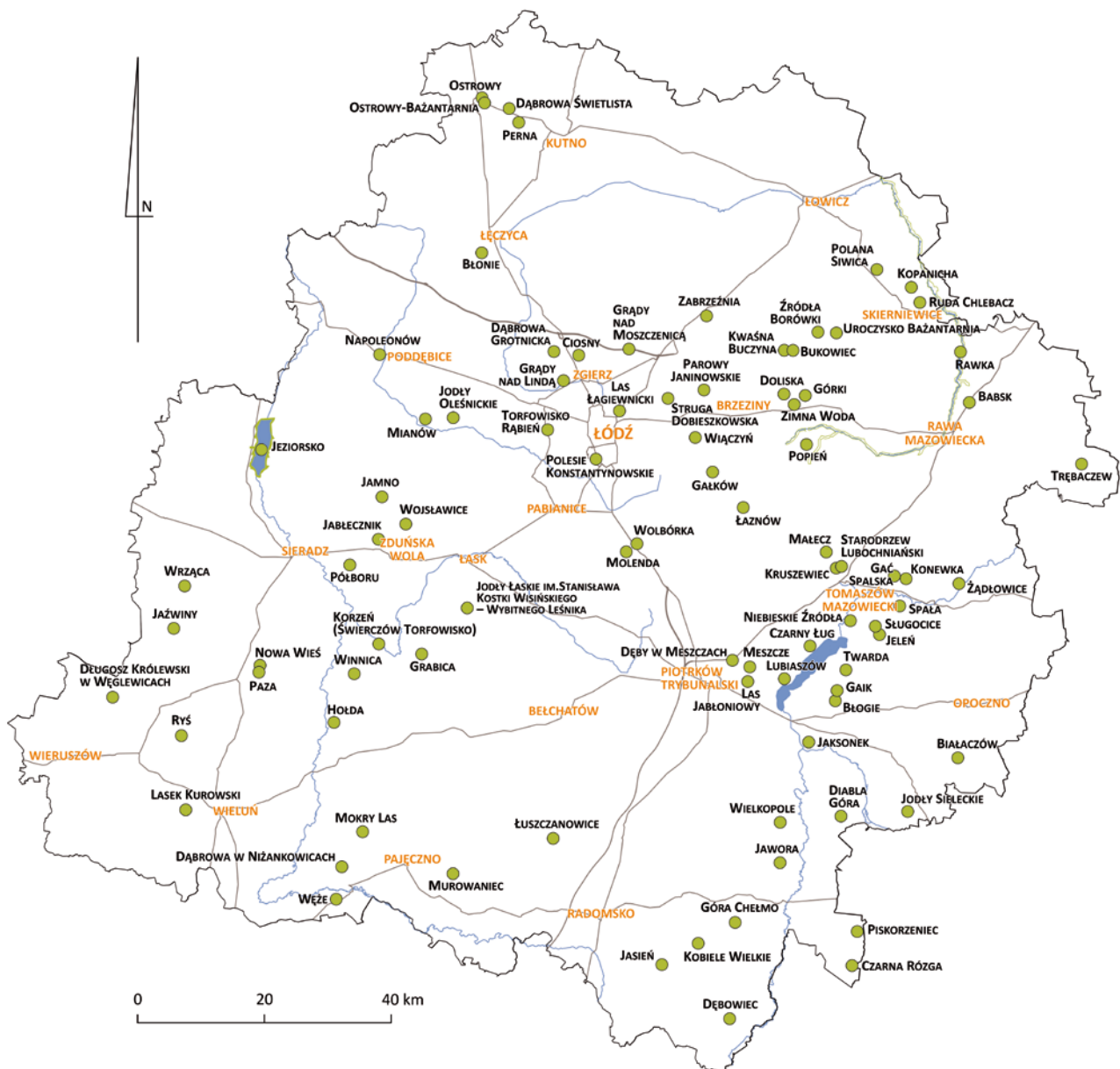
Na terenie województwa łódzkiego znajduje się 89 rezerwatów przyrody, które łącznie zajmują 7434,78 hektara, co stanowi około 0,4% powierzchni województwa. W 2012 roku nie zaszły w tym zakresie żadne zmiany.

Tabela VII.1 Rezerwy przyrody na terenie województwa łódzkiego, stan na 31.12.2012 r.

Lp.	Nazwa rezerwatu	Powiat	Pow. (ha)	Rodzaj rezerwatu – główny przedmiot ochrony
1	Łuszczanowice	bełchatowski	41,09	leśny – grąd z udziałem jodły na granicy zasięgu
2	Doliska	brzeziński	3,10	leśny – las mieszany z udziałem jodły poza granicą zasięgu
3	Górki	(także poz. 62)	0,17	florystyczny - stanowisko zimoziółu północnego w drzewostanie sosnowym
4	Parowy Janinowskie		41,66	leśny – las bukowy z kompleksem erozyjnych parowów charakterystycznych dla krawędzi Wyżyny Łódzkiej
5	Popień		8,06	leśny – starodrzew sosnowy i łęg olszowy
6	Zimna Woda		5,58	leśny – naturalny bór mieszany ze starodrzewiem dębowo-sosnowym
7	Dąbrowa Świetlista	kutnowski	40,13	leśny - świetlista dąbrowa z bogatą florą; obszar siedliskowy Natura 2000
8	Ostrowy		13,04	leśny - grąd z dużym udziałem lipy drobnolistnej
9	Ostrowy - Bażantarnia		27,24	leśny - wielogatunkowy las liściasty ze starodrzewiem dębowym
10	Perna		15,27	leśny - grąd z bogatą florą
11	Grabica	łaski	8,51	torfowiskowy - torfowiska przejściowe i niskie oraz eutroficzne bagna wraz z rzadkimi roślinami
12	Jodły Łaskie		58,39	leśny – ekosystem leśny z udziałem jodły przy północnej granicy zasięgu z licznymi pomnikowymi okazami dębów, jodeł i sosen
13	Winnica		1,54	florystyczny – murawy stepowe i zarośla kserotermiczne z rzadkimi gatunkami roślin
14	Błonie	łęczycki	20,74	słonoroślowy - roślinność solniskowa (halofilna)
15	Bukowiec	łowicki	6,54	leśny - las mieszany z wyspowymi stanowiskami buka na granicy naturalnego zasięgu
16	Kwaśna Buczyzna		14,80	leśny – zespół kwaśnej buczyny niżowej
17	Polana Siwica		68,38	florystyczny - śródleśne polany ze zbiorowiskami roślinności łąkowej i torfowej
18	Las Łagiewnicki	łódzki	69,85	leśny - fragment lasu z dobrze zachowanymi fitocenoząmi grądu i dąbrowy świetlistej
19	Polesie Konstantynowskie		9,80	leśny – las naturalny z jodłą na granicy zasięgu
20	Gańków	łódzki wschodni (także poz. 62)	57,85	leśny – stare drzewostany bukowo-jodłowe, jodła na granicy zasięgu
21	Molenda		147,12	leśny – naturalne zespoły leśne z jodłą, bukiem i świerkiem na granicy zasięgu
22	Wiączyń		8,40	leśny – starodrzew z bukami, jaworami i jodłami na granicy zasięgu
23	Wolbórka		37,39	leśny – naturalny las olszowy, źródła Wolbórki oraz stanowisko motyla Szlaczkonía borówkowca - relikw połodowcowy
24	Białaczów	opoczyński	22,05	leśny – stary las liściasty z udziałem lipy, jawora i buka oraz naturalny łęg olszowo-jesionowy
25	Błogie		68,22	leśny – las z dużym udziałem jodły na granicy zasięgu
26	Diabla Góra		161,19	krajobrazowy – izolowane wzgórze z wychodniami piaszczystymi porośnięte borem sosnowym
27	Gaik		35,85	leśny – starodrzew sosnowo-dębowy
28	Jodły Sieleckie		33,13	leśny – las z udziałem naturalnie odnawiającej się jodły oraz zachowane ślady po wydobyciu syderytowych rud żelaza metodą duklową
29	Jodły Oleśnickie	pabianicki	11,70	leśny - naturalny las jodłowy o cechach grądu subkontynentalnego z jodłą na północnej granicy zasięgu

Lp.	Nazwa rezerwatu	Powiat	Pow. (ha)	Rodzaj rezerwatu – główny przedmiot ochrony
30	Mianów	pabianicki	5,87	torfowiskowy - śródleśny kompleks torfowisk niskich z bogatą florą
31	Dąbrowa w Niżankowicach	pajęczański	102,54	leśny – dąbrowa świetlista oraz rzadkie w Polsce zbiorowisko kwaśnej dąbrowy trzcinnikowej
32	Mokry Las		14,59	leśny – grąd z udziałem jodły oraz drzewostan sosnowy z domieszką dębu szypułkowego
33	Murowaniec		42,18	leśny – wielogatunkowy las mieszany naturalnego pochodzenia z udziałem jodły na granicy zasięgu
34	Węże		20,74	przyrody nieożywionej - zespół zjawisk krasowych oraz roślinność naskalna i murawy kserotermiczne
35	Czarny Ług	piotrkowski	2,46	torfowiskowy - torfowisko wysokie typu atlantyckiego ze stanowiskiem bagnicy torfowej
36	Dęby w Mszczach		39,15	leśny – grąd i las mieszany z pomnikami przyrody (starodrzew dębowy)
37	Jaksonek		79,67	florystyczny – stanowisko zimoziołu północnego w dąbrowie
38	Jawora		87,19	florystyczny - wyżynne lasy liściaste i mieszane wraz z roślinami rzadkimi w Polsce niżowej
39	Las Jabłoniowy		19,03	florystyczny - populacja rosnących w lesie dzikich drzew owocowych pochodzenia naturalnego
40	Lubiaszów		202,49	leśny – grąd, dąbrowa i bór jodłowy z cennym stanowiskiem jodły oraz stanowiska roślin rzadkich i chronionych; obszar Natura 2000
41	Meszcze		35,32	leśny – las mieszany z udziałem dynamicznie rozwijającej się lipy drobnolistnej
42	Wielkopole		42,08	leśny – drzewostan jodłowy z rzadkimi gatunkami roślin
43	Jeziorsko	poddębicki, sieradzki	2350,60	faunistyczny - ostoja ptaków wodno-błotnych o randze europejskiej; obszar Natura 2000
44	Czarna Różga	radomszczański	185,60	leśny – naturalny las wilgotny z licznymi gatunkami chronionych roślin i zwierząt
45	Dębowiec		47,10	leśny – grąd z lipą szerokolistną na granicy zasięgu i łęg wiązowo-jesionowy z rzadkimi roślinami zielnymi
46	Góra Chełmo		41,31	krajobrazowy – las liściasty, oraz pozostałości grodziska na szczycie wzgórza zbudowanego z piaskowców
47	Jasień		14,50	leśny – naturalny las cisowy, jedno z najcenniejszych stanowisk cisa w Polsce
48	Kobiełe Wielkie		63,43	leśny – wyżynny bór jodłowy
49	Piskorzaniec		431,96	torfowiskowy - rozległe torfowiska wysokie i niskie wraz z unikatową florą i fauną
50	Babsk	rawski	10,97	leśny – las dębowo-sosnowy z udziałem lipy
51	Trębaczew	(także poz. 62)	173,66	leśny – starodrzew modrzewiowy w świetlistej dąbrowie
52	Jażwiny	sieradzki (także poz. 43)	3,86	leśny – bór wilgotny z udziałem świerka i jodły naturalnego pochodzenia
53	Napoleonów		38,63	leśny – dąbrowa świetlista z udziałem licznych gatunków roślin chronionych
54	Nowa Wieś		117,65	leśny – drzewostany liściaste z udziałem buka i jodły, stanowiska licznych gatunków roślin chronionych, zwłaszcza kwitnącego i owocującego bluszczu pospolitego
55	Paza		27,04	leśny – żyzna buczyna na granicy zasięgu z rzadkimi roślinami w runie oraz pomnikowe buki
56	Półboru		56,83	leśny – drzewostan dębowo-sosnowy ze starymi okazami pomnikowymi oraz wielogatunkowym runem
57	Wrząca		59,70	leśny – kwaśna buczyna niżowa w postaci wysokopiennego lasu bukowego
58	Kopanicha	skierniewicki (także poz. 62)	42,53	leśny - las naturalnego pochodzenia w dolinie rzeki Rawki z mozaiką zróżnicowanych zbiorowisk leśnych
59	Ruda - Chlebacz		12,42	leśny - łęg olszowy ze stanowiskiem widłaka wronca
60	Uroczysko Bażantarnia		44,52	leśny - zbiorowiska grądu, świetlistej dąbrowy, olsu i łęgu jesionowo-olszowego
61	Źródła Borówki		21,99	leśny - źródła rzeki Borówki ze zbiorowiskami grądu i boru oraz swoiste cechy krajobrazu

Lp.	Nazwa rezerwatu	Powiat	Pow. (ha)	Rodzaj rezerwatu – główny przedmiot ochrony
62	Rawka	skierniewicki, brzeziński, rawski, łódzki wschodni, tomaszowski	487,00	wodno-krajobrazowy - rzeka Rawka od źródeł do ujścia wraz ze starorzeczami i fragmentami dopływów oraz ciekawa flora i fauna wodna; obszar siedliskowy Natura 2000
63	Gać Spalska	tomaszowski (także poz. 62)	85,89	leśny – łąg jesionowo-olszowy i ols porzeczkowy związane ze śródleśną rzeką niziną oraz stanowiska rzadkich roślin i zwierząt
64	Jeleń		48,97	leśny – las liściasty z udziałem jodły na granicy zasięgu
65	Konewka		99,91	leśny – świetlista dąbrowa z bogatą florą roślin zielnych
66	Kruszewiec		81,54	leśny – wielogatunkowy grąd z jodłą na granicy zasięgu
67	Łąznów		60,83	leśny – bór jodłowy na granicy zasięgu
68	Małecz		9,15	leśny i florystyczny – wtórne stanowisko różanecznika żółtego w borze mieszanym i wilgotnym
69	Niebieskie Źródła		28,70	krajobrazowy - źródła krasowe wraz z rozlewiskami i otaczającym je drzewostanem olszowym; obszar siedliskowy Natura 2000
70	Sługocice		8,89	florystyczny – stanowisko żywca dziewięciolistnego w grądzie wilgotnym
71	Spała		102,70	leśny – położone nad Pilicą grądy ze starymi sosnami i dębami oraz jodłą w pobliżu granicy zasięgu
72	Starodrzew Lubochniański		22,38	leśny – starodrzew sosnowo-dębowy naturalnego pochodzenia
73	Twarda		22,79	leśny – naturalny las z udziałem jodły
74	Żądłowice		241,19	leśny – mozaika olsów i suchych borów sosnowych, ciekawe układy hydrologiczne i urzeźbienie terenu
75	Hołda	wieluński	71,24	leśny – kompleks ekosystemów leśnych: grądowych, łągowych, olsowych oraz borowych
76	Lasek Kurowski		22,07	leśny – ekosystemy leśne z udziałem jodły i buka
77	Długosz Królewski w Węglewicach	wieruszowski	3,26	florystyczny - stanowisko długosza królewskiego - rzadkiej, chronionej paproci
78	Rys		54,10	leśny – naturalna buczyna i grąd z udziałem buka i jodły na granicy ich zasięgu
79	Jabłecznik	zduńskowolski	47,29	leśny – ekosystemy leśne o cechach zespołów naturalnych grądu i boru mieszanego z jodłą w pobliżu północnej granicy jej zasięgu
80	Jamno		22,35	leśny – naturalny las dębowo-jodłowy o cechach grądu subkontynentalnego
81	Korzeń		34,93	torfowiskowy - torfowisko przejściowe wraz z osem torfowcowym i porzeczkowym
82	Wojstawice		96,69	leśny – ekosystemy leśne o cechach grądu, łąg jesionowo-olszowego oraz boru mieszanego z jodłą na północnej granicy zasięgu
83	Ciosny	zgierski	2,37	florystyczny – naturalne skupisko okazałych jałowców pospolitych rosnących na wydmach śródlądowych, jeden z kilku rezerwatów jałowca w Polsce
84	Dąbrowa Grotnicka		100,47	leśny - dąbrowa świetlista z licznymi stanowiskami roślin chronionych; obszar siedliskowy Natura 2000
85	Grądy nad Lindą		55,83	leśny - meandrująca rzeka Linda wraz z dopływem i źródłami oraz grądy i łągi jesionowo-olszowe
86	Grądy nad Moszczenicą		42,14	leśny - zbiorowiska leśne z przewagą grądów, bogata flora wczesnowiosenna
87	Struga Dobieszowska		37,65	leśny - naturalny krajobraz strumienia śródleśnego oraz naturalne zbiorowiska łągi i grądu
88	Torfowisko Rąbień		42,43	torfowiskowy - torfowisko wysokie w pasie działu wodnego I rzędu z bogatą roślinnością – rezerwat ścisły
89	Zabrzeźnia		27,62	leśny - las grądowy z jodłą na granicy zasięgu
	Łączna powierzchnia:		7434,78	

Mapa VII.1 Rezerваты przyrody na terenie województwa łódzkiego (oprac: RDOŚ w Łodzi)

Parki krajobrazowe

Na obszarze województwa łódzkiego znajduje się 7 parków krajobrazowych, przy czym trzy: Bolimowski,

Przedborski i Załęczański leżą częściowo poza jego granicami. łączna powierzchnia parków wraz z otulinami wynosi ponad 179 tys. hektarów i obejmuje 9,8% obszaru województwa.

Tabela VII.2 Parki krajobrazowe na terenie województwa łódzkiego, stan na 31.12.2012 r.

Lp.	Nazwa parku	Rok powstania	Całkowita powierzchnia (ha)			Powierzchnia w granicach województwa (ha)		
			parku	otuliny	razem	parku	otuliny	razem
1.	Bolimowski Park Krajobrazowy	1986	20 512	3 102	23 614	12 185	1 552	13 737
2.	Park Krajobrazowy Wzniesień Łódzkich	1996	11 580	3 083	14 663	11 580	3 083	14 663
3.	Przedborski Park Krajobrazowy	1988	16 553	18 446 (ochk)	34 999	7 385	5 417 (ochk)	12 802
4.	Spalski Park Krajobrazowy	1995	13 110	24 134	37 244	13 110	24 134	37 244
5.	Sulejowski Park Krajobrazowy	1994	17 030	36 730	53 760	17 030	36 730	53 760
6.	Park Krajobrazowy Międzyrzecza Warty i Widawki	1989	25 330	-	25 330	25 330	-	25 330
7.	Załęczański Park Krajobrazowy	1978	14 750	12 010	26 760	13 520	8 153	21 673
Łączna powierzchnia w granicach woj. łódzkiego:						100 140	79 069	179 209

Obszary chronionego krajobrazu

W granicach administracyjnych województwa łódzkiego obszary chronionego krajobrazu zajmują powierzchnię około 245 tys. hektarów, co stanowi 13,5 % jego powierzchni. W roku 2012 weszły w życie uchwały Sejmiku Województwa Łódzkiego dotyczące obszarów: Brąszewickiego, Piliczańskiego i Przed-

borskiego, wprowadzające ustalenia dotyczące czynnej ochrony ekosystemów w celu zachowania ich trwałości i zachowania różnorodności biologicznej oraz określające zakazy obowiązujące na ww. obszarach.

W przypadku Piliczańskiego OChK dokonano zmiany powierzchni (zmniejszono o blisko 2,5 tys. ha).

Tabela VII.3 Obszary chronionego krajobrazu na terenie województwa łódzkiego, stan na 31.12.2012 r.

Lp.	Nazwa obszaru	Powierzchnia (ha)	Rok utworzenia	Powiaty
1.	Bolimowsko-Radziejowicki z doliną środkowej Rawki	15 170	1997	rawski, skierniewicki
2.	Brąszewicki	14 204	1998	sieradzki
3.	Piliczański	43 790	2009	opoczyński, piotrkowski, radomszczański
4.	Dolina Bzury	1 359	1997	łowicki
5.	Dolina Miazgi pod Andrespołem	143	2006	łódzki wschodni
6.	Dolina Przysowy	1 307	1988	kutnowski, łowicki
7.	Doliny rzeki Proсны	15 540	1996	wieluński, wieruszowski
8.	Doliny Chojnatki	519	2009	skierniewicki
9.	Górnej Rawki	8 400	1997	brzeziński, rawski, skierniewicki
10.	Doliny Widawki	41 390	2007	bełchatowski, łaski, piotrkowski, radomszczański
11.	Doliny Wolbórki	2 272	2007	piotrkowski, tomaszowski
12.	Mrogi i Mrozycy	16 660	1997	brzeziński
13.	Nadwarciański	29 390	2009	poddębicki, sieradzki, zduńskowski
14.	Pradolina Warszawsko-Berlińska	36 650	2009	kutnowski, łęczycki, łowicki, skierniewicki
15.	Przedborski (otulina PPK)	5 417	2002	radomszczański
16.	Puczniewski	6 276	1998	pabianicki, poddębicki
17.	Środkowej Grabii	6 558	1998	łaski, pabianicki
Łączna powierzchnia:		245 045		

Obszary Natura 2000

Na terenie województwa łódzkiego znajduje się:

- 5 obszarów specjalnej ochrony ptaków o łącznej powierzchni 40 171 ha, co stanowi 2,2 % obszaru województwa
- 35 Obszarów, mających znaczenie dla wspólnoty, czyli projektowanych specjalnych obszarów ochrony siedlisk, obejmujących 49 731 ha, czyli 2,7 % powierzchni województwa
- 1 potencjalny obszar mający znaczenie dla wspólnoty (Shadow List 2010).

Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 29 marca 2012 roku, zmieniającym rozporządzenie w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków, wyznaczony został Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków PLB100003 Doliny Przysowy i Słudwi. Połowa powierzchni obszaru położona jest w województwie łódzkim na terenie gmin: Żychlin, Zduny i Kiernozia; pozostała część leży w woj. mazowieckim.

Ostoja obejmuje doliny dwóch niewielkich rzek: Słudwi i jej dopływu Przysowy. Dolinę wypełniają utwory organiczne, w części jeszcze zachowane jako torfowiska niskie, ale w większości już zmurzałe ze względu na przesuszenie wywołane zmeliorowaniem tych terenów i wyprostowaniem oraz pogłębieniem koryt rzecznych. Przed melioracją występowały tu łąki wilgotne, obecnie dominują łąki kośne. W zagłębieniach terenu zachowały się liczne

zabagnienia, którym towarzyszą ziołorośla, turzycowiska i trzciniowiska z zakrzaczeniami wierzbowymi. Łąki są zalewane w okresie wiosennym, natomiast latem ulegają przesuszeniu. Miejscami w obrębie obszaru występują tereny leśne lub zadrzewienia. W części północnej obszar obejmuje również rezerwat przyrody Jezioro Szczawińskie. Jest to dość duży zbiornik wodny otoczony przez torfowiska niskie i przejściowe, na których występują chronione gatunki roślin: rosiczka okrągłolistna, bobrek trójlistkowy, bagno zwyczajne, storczyk szerokolistny, storczyk krwisty.

Obszar ma istotne znaczenie dla ochrony ptaków migrujących w okresie wiosennym - obserwowano tu do 80 000 osobników różnych gatunków. W okresie jesiennym obserwowano do 10 000 osobników. W okresie wiosennej migracji na terenie obszaru koncentruje się do 40 000 osobników gęsi białoczelnej, co stanowi ok. 4% populacji korytarza migracyjnego. Duże liczebności na przelotach osiąga również gęś zbożowa, której koncentracje ocenia się na 1700 osobników, czyli ok. 0,3% populacji korytarza migracyjnego. Liczebność gęgawy w okresie przelotów ocenia się maks. na 1600 osobników, czyli ok. 0,9% populacji tego gatunku w okresie przelotów w korytarzu migracyjnym. Gęgawa jest dodatkowo gatunkiem lęgowym na terenie obszaru. Występuje tu 18-36 par lęgowych, czyli ok. 1,3% krajowej populacji lęgowej tego gatunku w Polsce. Wiosenne koncentracje siewki złotej dochodzą do 17000, czyli ok. 1,7% populacji korytarza migracyjnego. Liczebność czajki w okre-

się przelotów dochodzi do 13000 osobników, co stanowi znaczące uzupełnienie liczebności ptaków w okresie migracji.

Na terenie obszaru stwierdzono regularne lęgi 19 gatunków z załącznika I dyrektywy ptasiej, a dla dwóch z nich obszar ma szczególne znaczenie jako teren lęgowy. Liczebność rybitwy czarnej ocenia się na 25-50 par, co oznacza występowanie tu od 0,6% do 1,3% krajowej populacji tego gatunku. Kryterium kwalifikacji spełnia również podróżniczek, którego liczebność na terenie obszaru wynosi 15-19 par, czyli od 1,2 do 1,5% krajowej populacji.

Fot. VII.1 Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków Doliny Przysowy i Słudwi (fot. M. Wężyk)

W 2012 kontynuowano realizację projektu POIS.05.03.00-00-186/09 „Opracowanie planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 na obszarze Polski” w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2007-2013, priorytet V „Ochrona przyrody i kształtowanie postaw ekologicznych”, działanie 5.3 „Opracowanie planów ochrony” współfinansowane przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Na terenie województwa łódzkiego prace dotyczyły 13 obszarów, mających znaczenie dla wspólnoty.

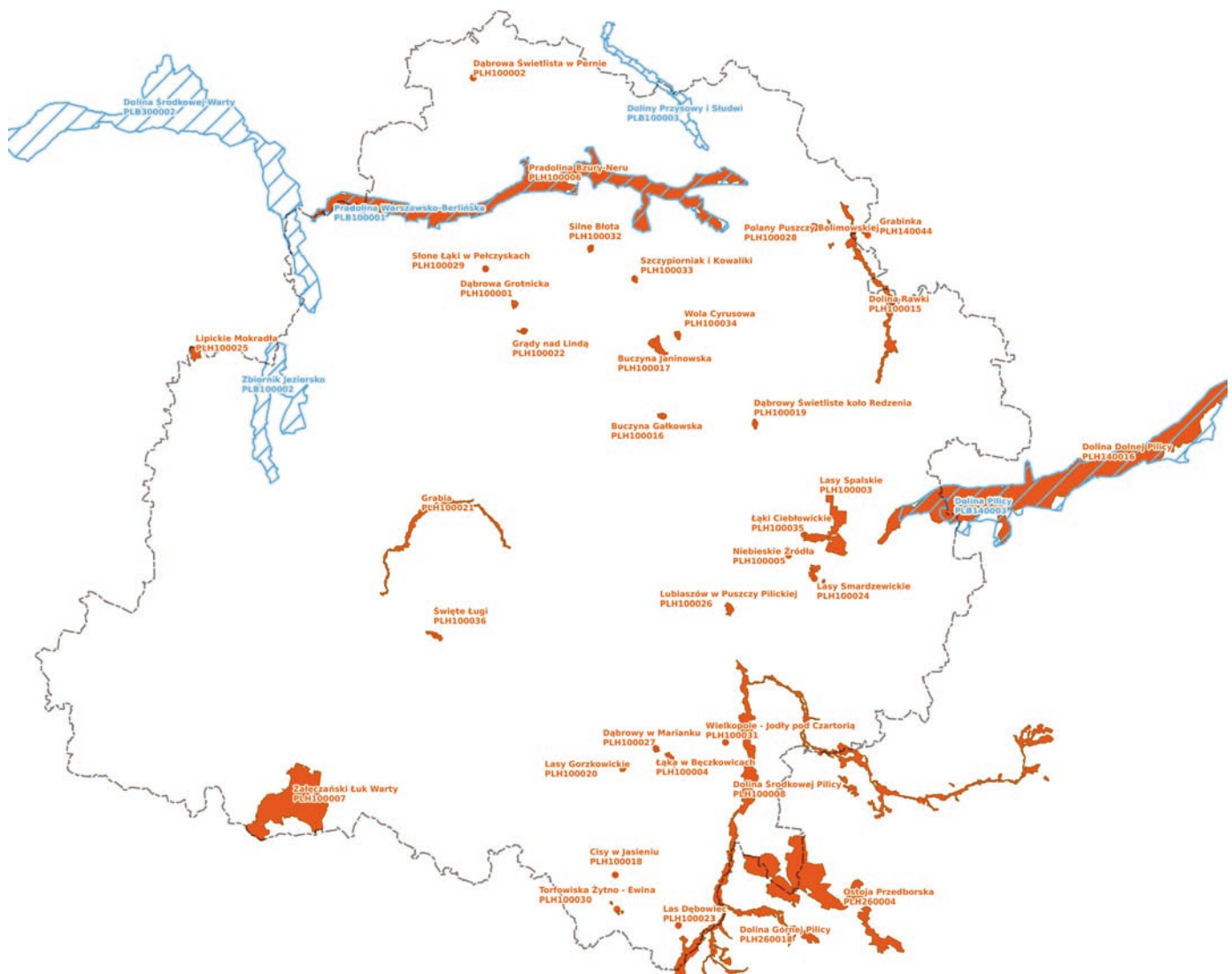
Fot. VII.2 Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków Doliny Przysowy i Słudwi - wiosenna koncentracja gęsi (fot. M. Wężyk)

Tabela VII.4 Obszary Natura 2000 wyznaczone i projektowane na terenie województwa łódzkiego, stan z 31.12.2012 r.

Lp.	Nazwa obszaru	Kod obszaru	Powierzchnia całkowita (ha)	W granicach woj. łódzkiego udział / powierzchnia (ha)	
obszary specjalnej ochrony ptaków					
1.	Pradolina Warszawsko-Berlińska	PLB 100001	23 412,4	93,8 %	21 968,9
2.	Zbiornik Jeziorsko	PLB 100002	10 186,1	93,6 %	9 570,4
3.	Doliny Przysowy i Słudwi	PLB 100003	3 892,5	51,8 %	2 014,4
4.	Dolina Pilicy	PLB 140003	35 356,3	6,6 %	2 345,5
5.	Dolina Środkowej Warty	PLB 300002	57 104,4	7,4 %	4 271,6
łączna powierzchnia:			126 059,2	40 170,8	
Obszary mające znaczenie dla wspólnoty (projektowane specjalne obszary ochrony siedlisk)					
1.	Dąbrowa Grotnicka	PLH 100001	101,5	100 %	101,5
2.	Dąbrowa Świetlista w Pernie	PLH 100002	40,1	100 %	40,1
3.	Lasy Spalskie	PLH 100003	2 016,4	100 %	2 016,4
4.	Łąka w Bęczkowicach	PLH 100004	191,2	100 %	191,2
5.	Niebieskie Źródła	PLH 100005	25,2	100 %	25,2
6.	Pradolina Bzury-Neru	PLH 100006	17 696,0	94 %	16 634,2
7.	Załęczański łuk Warty	PLH 100007	9 317,2	99,9 %	9 307,9
8.	Dolina Środkowej Pilicy	PLH 100008	3 787,4	100 %	3 787,4
9.	Dolina Rawki	PLH 100015	2 525,4	89 %	2 256,7
10.	Buczyna Gałkowska	PLH 100016	103,6	100 %	103,6
11.	Buczyna Janinowska	PLH 100017	529,0	100 %	529,0
12.	Cisy w Jasieniu	PLH 100018	19,7	100 %	19,7
13.	Dąbrowy świetliste koło Redzenia	PLH 100019	44,3	100 %	44,3
14.	Lasy Gorzkowickie	PLH 100020	61,5	100 %	61,5
15.	Grabia	PLH 100021	1 695,2	100 %	1 695,2
16.	Grądy nad Lindą	PLH 100022	54,9	100 %	54,9
17.	Las Dębowiec	PLH 100023	47,0	100 %	47,0
18.	Lasy Smardzewickie	PLH 100024	286,5	100 %	286,5

Lp.	Nazwa obszaru	Kod obszaru	Powierzchnia całkowita (ha)	W granicach woj. łódzkiego udział / powierzchnia (ha)	
19.	Lipickie Mokradła	PLH 100025	369,5	100 %	369,5
20.	Lubiaszów w Puszczy Pilickiej	PLH 100026	206,0	100 %	206,0
21.	Dąbrowy w Marianku	PLH 100027	72,7	100 %	72,7
22.	Polany Puszczy Bolimowskiej	PLH 100028	132,3	100 %	132,3
23.	Słone Łąki w Pełczyskach	PLH 100029	35,0	100 %	35,0
24.	Torfowiska Żytno – Ewina	PLH 100030	45,3	100 %	45,3
25.	Wielkopole – Jodły pod Czartorią	PLH 100031	41,9	100 %	41,9
26.	Silne Błota	PLH 100032	67,4	100 %	67,4
27.	Szczypiorniak Kowaliki	PLH 100033	28,5	100 %	28,5
28.	Wola Cyrusowa	PLH 100034	92,3	100 %	92,3
29.	Łąki Ciebtowickie	PLH 100035	502,0	100 %	502,0
30.	Święte Ługi	PLH 100036	151,2	100 %	151,2
31.	Dolina Dolnej Pilicy	PLH 140016	31 821,6	12 %	3 818,6
32.	Grabinka	PLH 140044	45,8	22 %	10,1
33.	Ostoja Przedborska	PLH 260004	11 605,2	31 %	3 597,6
34.	Dolina Czarnej	PLH 260015	5 802,0	12 %	1 139,2
35.	Dolina Górnej Pilicy	PLH 260018	11 548,4	19 %	2 219,0
Łączna powierzchnia:			101109,2	49 730,9	
Projektowane obszary mające znaczenie dla wspólnoty (Shadow List 2010)					
1.	Torfowiska nad Prosną	PLH 100037	95,6	100 %	95,6

Mapa VII.2 Obszary Natura 2000 wyznaczone na terenie województwa łódzkiego (oprac: RDOŚ w Łodzi)

Pomniki przyrody

Uchwałami lokalnych samorządów w 2012 roku uznano za pomniki przyrody ponad 70 drzew i jeden głaz narzutowy. Jednocześnie blisko 40 drzew utraciło ten status. Ochronę znoszono ze względu na utratę wartości przyrodniczej drzew, które uległy uszkodzeniu.

Pomnikiem przyrody może być pojedyncze drzewo oraz aleja lub grupa licząca od kilku do kilkuset drzew. Uchwały, na mocy których są tworzone lub likwidowane te formy ochrony przyrody nie zawsze precyzują te kwestie. Stąd trudno jest dokładnie określić aktualną liczbę pomników przyrody na terenie województwa.

Tabela VII.5 Indywidualne formy ochrony przyrody (bez pomników przyrody) na terenie województwa łódzkiego, stan na 31.12.2012 r.

Powiat	Stanowiska dokumentacyjne		Użytki ekologiczne		Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe	
	pow. (ha)	liczba	pow. (ha)	liczba	pow. (ha)	liczba
bełchatowski	-	-	277,93	123	-	-
brzeziński	-	-	-	-	619,95	3
kutnowski	-	-	-	-	-	-
łaski	-	-	5,52	4	2 880,92	6
łęczycki	-	-	-	-	-	-
łowicki	-	-	3,05	2	46,35	1
łódzki	-	-	109,55	15	957,99	5
łódzki wschodni	-	-	12,88	17	-	-
opoczyński	-	-	34,80	39	-	-
pabianicki	-	-	42,39	6	1 407,09	6
pajęczański	-	-	1,90	3	2,34	1
piotrkowski (g i z)	-	-	626,82	227	-	-
poddębicki	10,00	1	20,47	b.d.	114,68	6
radomszczański	-	-	135,13	130	-	-
rawski	-	-	8,80	7	-	-
sieradzki	-	-	85,32	48	729,98	3
skierniewicki (g i z)	-	-	93,80	89	572,30	1
tomaszowski	20,80	1	51,50	21	-	-
wieluński	0,52	1	84,10	55	2 766,00	2
wieruszowski	-	-	1,02	1	3,96	1
zduńskowolski	-	-	46,90	6	-	-
zgierski	0,03	1	48,30	b.d.	-	-
RAZEM	31,35	4	1 693,41	-	10 101,56	35

Literatura i źródła wykorzystane oraz polecane:

- Czyżewska K. 1993. Szata roślinna. [W:] Pączka S. (red.) Środowisko geograficzne Polski Środkowej. Wyd. UŁ. Łódź: 157-207
- Janiszewski T. (red.) 2012. Biuletyn faunistyczny Polski Środkowej. Kręgowce. Zeszyt 18. UŁ, Łódź
- Kurowski J.K. (red.) 2002. Parki krajobrazowe Polski Środkowej. Katedra Geobotaniki i Ekologii Roślin UŁ. Łódź
- Rąkowski G. (red.) 2002. Parki krajobrazowe w Polsce. Instytut Ochrony Środowiska, Warszawa
- Siudak E. 2011. Natura 2000 w województwie łódzkim. RDOŚ w Łodzi, Łódź
- Socha G. (red.) 2011. Rezerваты przyrody województwa łódzkiego. RDOŚ w Łodzi, Łódź
- Krajobraz przyrodniczy województwa łódzkiego. Praca zbiorowa. Urząd Marszałkowski w Łodzi. Łódź 2007

Użytki ekologiczne

W 2012 roku Rada Gminy i Miasta w Warcie ustanowiła użytk ekologiczny „Reszelki”. Jest to bagno ze stanowiskami roślin chronionych o powierzchni 1,57 ha.

Ponadto Rada Miejska w Łodzi dokonała zmian powierzchni użytków ekologicznych „Mokradła przy Pomorskiej” i „Stawy w Mileszkach”.

Stanowiska dokumentacyjne i zespoły przyrodniczo-krajobrazowe

W 2012 roku na terenie województwa łódzkiego nie zaszły zmiany dotyczące tych form ochrony przyrody.

- Dane Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska (standardowe formularze danych i mapy obszarów Natura 2000) dostępne na: <http://natura2000.gdos.gov.pl/>
- Dane Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Łodzi (rejestr form ochrony przyrody) dostępne na: <http://lodz.rdos.gov.pl/>
- Dzienniki Urzędowe Województwa Łódzkiego rok 2012

Opracował:

Marcin Wężyk

VII.2 GOSPODARKA LEŚNA WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO

Struktura własnościowa, administrowanie, nadzór

Na terenie dominującej części województwa łódzkiego gospodarkę leśną w lasach, będących własnością Skarbu Państwa, prowadzą nadleśnictwa pod nadzorem Regionalnych Dyrekcji Lasów Państwowych (RDLP) w: Łodzi, Katowicach, Poznaniu i Radomiu. Największą powierzchnią leśną na terenie województwa administruje RDLP w Łodzi. W skład RDLP w Łodzi na terenie województwa łódzkiego wchodzi w całości 11 nadleśnictw: Bełchatów, Poddębice, Piotrków, Smardzewice, Spała, Złoczew i Grotniki oraz 6 częściowo: Kutno, Radziwiłłów, Radomsko, Skierniewice, Wieluń i Przedbórz. Struktura własnościowa i powierzchniowa lasów na terenie województwa łódzkiego wg stanu na 01.01.2012 r. została przedstawiona w poniższej tabeli (źródło: Bank Danych o Lasach).

Tabela VII.6 Powierzchnia lasów wg kategorii własności na terenie województwa łódzkiego

Kategoria własności	Pow. (ha)
RDLP Katowice	11 762,35
RDLP Łódź	220 548,98
RDLP Poznań	11 792,75
RDLP Radom	2 217,12
Parki narodowe	56,02
Lasy prywatne¹⁾	12 9248
Lasy stanowiące własność samorządów¹⁾	3 224
Pozostałe lasy własność Skarbu Państwa¹⁾	5 400

1) dane tylko z terenu RDLP w Łodzi na obszarze woj. łódzkiego

CHARAKTERYSTYKA PRZYRODNICZO-LEŚNA

W tabelach 3-5 przedstawiono podstawowe elementy charakteryzujące lasy, będące w zarządzie LP, położone na terenie

Łącznie na terenie województwa łódzkiego znajduje się 244 104,08 ha lasów, będących w zarządzie Lasów Państwowych (LP). Dominują grunty leśne w zarządzie RDLP w Łodzi, zajmują ponad 90% powierzchni będącej w zarządzie LP.

Tabela VII.7 Zestawienie gruntów, będących w zarządzie RDLP w Łodzi, w rozbiciu na rodzaj powierzchni, na terenie województwa łódzkiego (źródło sprawozdanie LPIR-4, za 2012 r.)

Lp.	Rodzaj powierzchni	Pow/ (ha)
1	Powierzchnia ogółem	232 716,68
2	Lasy razem	220 548,93
3	Grunty zalesione	218 053,84
4	Grunty niezalesione, w tym do odnowienia	2 443,50 1 029,95
5	Grunty związane z gospodarką leśną, w tym szkółki	6 432,49 174,23
6	Grunty orne	1692,98
7	Sady	68,66
8	Łąki	632,20
9	Pastwiska	333,68

województwa łódzkiego. Dane pochodzą z Banku Danych o Lasach wg stanu na 01.01.2012 r.

Tabela VII.8 Powierzchnia LP wg gatunków panujących na terenie województwa łódzkiego

Gatunek	RDLP (ha)				Województwo łódzkie	ha	%
	Katowice	Łódź	Poznań	Radom			
So	10325,06	186652,25	10047,82	2002,23	209027,36	84,86	
św	27,18	588,30	26,76	4,73	646,97	0,26	
Jd	38,68	1121,17	81,06	0,00	1240,91	0,50	
Bk	13,77	1385,13	103,39	2,20	1504,49	0,61	
Db	253,70	13671,77	64,56	93,90	14083,93	5,72	
Gb	2,13	274,35	275,06	2,20	553,74	0,22	
Brz	395,02	8699,17	544,72	61,29	9700,20	3,94	
Ol	700,54	7766,63	544,72	48,87	9060,76	3,68	
Tp	1,16	215,13	8,30	0,00	224,59	0,09	
Os	6,61	261,19	11,20	0,00	279,00	0,11	
Ogółem	11 763,85	220 635,09	11 707,59	2 215,42	246 321,95	100,00	

Gatunkiem dominującym w LP na terenie województwa jest sosna, która zajmuje prawie 85% powierzchni leśnej. Ogólnie gatunki iglaste zajmują nieco ponad 85,5% powierzchni. Wśród gatunków liściastych dominują: dąb, brzoza i olcha, zajmując odpowiednio 5,72, 3,94 i 3,68% powierzchni. Łącznie gatunki liściaste zajmują 14,37% powierzchni. Dominacja gatunkowa sosny ma swoje odbicie w powierzchni typów siedliskowych lasu wg gradientu żyzności, co przedstawiono w tabeli VII.9. Siedliska borowe z sosną zajmują blisko 60% powierzchni, na-

tomiast siedliska lasowe prawie 40%. Pod względem wilgotności zdecydowanie przeważają siedliska świeże, zajmując blisko 85% powierzchni. Siedliska wilgotne zajmują nieco ponad 12%, natomiast siedliska bagienne i olsy rosną na 2,7% powierzchni leśnej. Ze względu na położenie nad poziomem morza w lasach naszego regionu dominują siedliska nizinne. Siedliska wyżynne zajmują ok. 2,5% powierzchni i są usytuowane w południowej i południowo-wschodniej części województwa na zachodnim krańcu Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej.

Tabela VII.9 Procentowy udział wg typów siedliskowych lasu na terenie województwa łódzkiego

Typ siedliskowy lasu	RDLP (tys. ha)	Województwo łódzkie				
	Katowice	Łódź	Poznań	Radom	tys. ha	%
Bs	0,13	0,23	0,05	0,01	0,42	0,17
Bśw	4,49	50,14	3,63	0,52	58,78	23,40
Bw	1,59	1,45	0,07	0,00	3,11	1,24
Bb	0,05	0,12	0,00	0,00	0,17	0,07
BMśw	2,46	61,64	2,41	0,40	66,91	26,64
BMwyżs	0,00	0,45	0,04	0,00	0,49	0,20
BMw	1,68	11,79	1,59	0,02	15,08	6,00
BMb	0,01	0,29	0,07	0,00	0,37	0,15
LMśw	0,28	55,28	0,88	1,17	57,61	22,94
Lmwyżs	0,00	0,08	0,81	4,50	5,39	2,15
LMw	0,29	7,88	0,81	0,04	9,02	3,59
LMb	0,01	0,50	0,03	0,00	0,54	0,21
Lśw	0,06	22,69	0,56	0,04	23,35	9,30
Lwyżs	0,00	0,06	0,35	0,00	0,41	0,16
Lw	0,33	3,03	0,47	0,00	3,83	1,52
Lł	0,00	0,19	0,06	0,00	0,25	0,10
OI	0,25	3,12	0,05	0,03	3,45	1,37
OIJ	0,16	1,65	0,18	0,00	1,99	0,79
Ogółem	11,79	220,59	12,06	6,73	251,17	100,00

Tabela VII.10 Powierzchnia drzewostanów wg klas wieku w LP lasu na terenie województwa łódzkiego

Klasa wieku	RDLP (ha)	Województwo łódzkie				
	Katowice	Łódź	Poznań	Radom	ha	%
Pow. leśna niezalesiona	84,58	2562,3	181,72	14,73	2843,33	1,15
I, 1-20 lat	1895,96	22339,45	1547,69	317,8	26100,9	10,59
II, 21-40 lat	1491,7	29003,82	2133,84	207,84	32837,2	13,32
III, 41-60 lat	2535,63	44506,08	2176,19	375,7	49593,6	20,12
IV, 61-80 lat	3184,19	45553,3	2328,38	572,1	51637,97	20,96
V, 81-100 lat	1647,39	37148,06	2306,92	353,11	41455,48	16,82
VI, 101-120 lat	349,33	12501,38	612,05	94,57	13557,33	5,50
VII i star., pow. 120 lat	85,7	3406,1	149,26	0,27	3641,33	1,48
KO, KDO	489,37	23614,6	358,4	280,89	24743,26	10,04
Ogółem	11763,85	220635,09	11794,45	2217,01	246410,4	100,00

W LP na terenie województwa łódzkiego dominują drzewostany w wieku 41-80 lat, zajmując nieco ponad 41% powierzchni. Około 16% zajmują drzewostany w wieku 81-100 lat. Drzewo-

stany najmłodsze, do 40 lat, zajmują blisko 23,50% powierzchni. Drzewostany w klasie odnowienia i do odnowienia zajmują łącznie niewiele ponad 10% powierzchni.

GOSPODAROWANIE ZASOBAMI LEŚNYMI

Odnowienia i zalesienia

Podstawowymi zadaniami z zakresu hodowli lasu są odnowienia i zalesienia. Odnowienie lasu jest to posadzenie (wprowadzenie) nowego pokolenia lasu, sztuczne bądź naturalne, na miejsce dotychczasowych drzewostanów, które zostały usunięte w wyniku prowadzenia planowej gospodarki leśnej lub które zostały zniszczone w wyniku klęsk żywiołowych, np. pożarów bądź wiatrołomów. Zalesianie natomiast to proces wprowadzania młodego pokolenia lasu na tereny dotychczas użytkowane w inny sposób, np. rolniczo.

W celu doprowadzenia do zgodności składu gatunkowego drzewostanów z odpowiednim siedliskiem prowadzona jest ciągła przebudowa drzewostanów. Usuwane są gatunki niepożądane na danym siedlisku, a wprowadzane gatunki właściwe. Wykonanie powierzchniowe zadań z zakresu hodowli przedstawiało się w 2012 r. na terenie RDLP w Łodzi następująco (źródło - baza danych SILP):

- odnowienia powierzchni zrębowych (po zrębach zupełnych) – 905,10 ha,
- odnowienia pod osłoną drzewostanów (po rębniach złożonych) – 1341,46 ha,
- odnowienia naturalne – 211,64 ha,
- zalesienia – 89,95 ha,
- przebudowa drzewostanów – 1 527,01 ha.

Pielęgnowanie lasu

Pielęgnowanie lasu to ogół czynności wykonywanych w celu utrzymania odpowiedniego składu gatunkowego, zwarcia drzewostanów oraz służących poprawie ich jakości hodowlanej.

Wykonanie powierzchniowe zadań z zakresu pielęgnacji przedstawiało się w 2012 r. na terenie RDLP w Łodzi następująco (źródło - baza danych SILP):

- pielęgnacja upraw i czyszczenia wczesne – 10 020,82 ha,
- czyszczenia późne – 2 486,46 ha,
- wprowadzanie podszytów – 81,49 ha,
- wprowadzanie drugiego piętra – 85,49 ha.

Produkcja szkółkarska

Do zalesień i odnowień wykorzystywany jest na terenie RDLP w Łodzi materiał szkółkarski, wyprodukowany głównie

w szkółkach leśnych, znajdujących się na terenie poszczególnych nadleśnictw. W 2012 r. działało na terenie RDLP w Łodzi 25 szkółek gruntowych i dodatkowo produkcja sadzonek była prowadzona w 16 tunelach. Łącznie wyprodukowano w 2012 r. prawie 33 miliony sadzonek.

Pozyskanie drewna

Nadleśnictwa RDLP w Łodzi prowadzą planową gospodarkę leśną, w tym pozyskanie drewna, w oparciu o plany urządzania lasu. W 2012 r. rozmiar pozyskania przedstawiał się następująco:

Pozyskanie grubizny:

- iglastej – 854 994 m³,
- liściastej – 269 530 m³.

Pozyskanie drobnicy:

- iglastej – 48 535 m³,
- liściastej – 25 645 m³.

OCHRONA BIORÓŻNORODNOŚCI

Na terenach leśnych Polski środkowej zidentyfikowano 1100 gatunków fauny i flory naczyniowej, 134 gatunki mszaków, 166 gatunków porostów i około 1000 gatunków grzybów. W większości są to rośliny pospolite na terenie całej Polski. Tereny leśne województwa łódzkiego charakteryzują się również występowaniem specyficznych i rzadkich leśnych zbiorowisk roślinnych. Jest to związane z faktem, że przez województwo łódzkie przebiega wschodnia granica zasięgu występowania jodły, oraz północno-wschodnia granica zasięgu buka. Te dwa gatunki tworzą tutaj ciekawe i cenne florystycznie ekosystemy, w których występuje wiele rzadkich gatunków fauny i flory z nimi związanych. Fauna leśna województwa jest nieco uboższa w porównaniu z terenami innych regionów z powodu małej ilości zbiorników wodnych oraz rozdrobnionej powierzchni leśnej. Na opisywanym obszarze zaewidencjonowano 779 gatunków bezkręgowców i 210 kręgowców, w tym 40 gatunków ssaków. Najcenniejsze elementy przyrodnicze na terenach leśnych województwa łódzkiego objęte są ustawowymi formami ochrony przyrody, i zostały przedstawione w tabeli poniżej.

Tabela VII.11 Formy ochrony przyrody na terenach będących w zarządzie RDLP w Łodzi na obszarze województwa łódzkiego

Lp.	Forma ochrony przyrody	Ilość (sztuki)	Powierzchnia (ha)
1	Rezerваты przyrody	73	4 210,02
2	Parki krajobrazowe	7	35 841,45
3	Obszary chronionego krajobrazu	16	41 166,13
4	Pomniki przyrody	232	3,90*
5	Stanowiska dokumentacyjne	1	3,90
6	Użytki ekologiczne	781	1 023,21
7	Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe	16	3 439,08
8	Ochrona strefowa	37	1 498,35
9	Natura 2000 – dyrektywa ptasia	5	1 075,69
10	Natura 2000 – dyrektywa siedliskowa	40	11 772,31
	RAZEM	1208	100034,04

*- podana powierzchnia tylko pomników powierzchniowych

Wszystkie dyrekcje LP, działające na terenie województwa, posiadają dwa certyfikaty dobrej gospodarki leśnej – FSC i PEFC. W wyniku standardów certyfikacyjnych na obszarach leśnych poszczególnych nadleśnictw zostały dodatkowo utworzone tzw. powierzchnie referencyjne, które są wyłączone z użytkowania. Stanowią one nieco ponad 5% powierzchni leśnej RDLP w Łodzi (ok. 11 860 ha). Posiadanie certyfikatu obliguje również do wyznaczenia dodatkowych obszarów cennych przyrodniczo, tzw. HCWF, na których można prowadzić gospodarkę leśną, z koniecznością dopasowania metod pozyskiwania drewna do warunków przyrodniczych w celu maksymalnego ograniczenia negatywnego wpływu działań gospodarczych na wybrane ekosystemy. W lasach RDLP w Łodzi wyznaczonych jest ok. 17 000 ha takich obszarów.

Mała retencja

Ważnym elementem zwiększania bioróżnorodności jest zwiększanie retencji terenów leśnych. RDLP w Łodzi realizuje w tym zakresie projekt finansowany z Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko pn. „Zwiększanie możliwości retencyjnych oraz przeciwdziałanie powodzi i suszy w ekosystemach leśnych na terenach nizinnych”. Działanie przewidziane jest do realizacji w latach 2007-2013 na terenie 12 nadleśnictw. W ramach programu w 2012 r. wybudowano 9 obiektów małej retencji (zbiorniki retencyjne, zastawki, jazy itp.) za kwotę 1,3 mln zł.

OCHRONA LASU PRZED ZAGROŻENIAMI POWODOWANYMI CZYNNIKAMI BIOTYCZNYMI I ABIOTYCZNYMI

Zagrożenia biotyczne i abiotyczne

Wg „Krótkoterminowej prognozy występowania ważniejszych szkodników i chorób infekcyjnych drzew leśnych”, która corocznie opracowywana jest przez Instytut Badawczy Leśnictwa, na 2012 r. przewidywane było zagrożenie drzewostanów przez: brudnicę mniszkę, boreczniki sosnowe, osnuję gwiazdistą, paprocha cetyniaka i strzygonię choinówkę, na powierzchni ok. 1550 ha. Jednak w wyniku oporu środowiska populacje tych szkodników nie zwiększyły swojej liczebności i nie było potrzeby zabiegów agrolotniczych. Natomiast naziemne zabiegi chemiczne prowadzono na szkółkach leśnych, w celu ograniczania chorób grzybowych oraz na uprawach leśnych w celu zwalczania szeliniaka sosnowca, na pow. ok. 30 ha w nadleśnictwach Przedbórz i Radomsko. Z monitoringu przeprowadzonego w 2012 r. wynikało, że w nadleśnictwach Poddębice i Żłoczew niezbędne będzie wykonanie zabiegu ograniczania populacji: osnuj, brudnicy mniszki i barczatki sosnowki na łącznej powierzchni ok. 2500 ha.

W 2012 r. szkody abiotyczne, czyli straty w drzewostanie spowodowane silnymi wiatrami, ulewnymi deszczami, okiścią itp., wystąpiły tylko lokalnie i nadleśnictwa nie odnotowały większych strat finansowych i przyrodniczych z tego tytułu.

ANTROPOPRESJA

Zagrożenie pożarowe

W I kategorii (najwyższe zagrożenie) zagrożenia pożarowe w 2012 r. znajdowały się z terenu RDLP w Łodzi nadleśnictwa: Bełchatów, Grotniki, Kolumna, Poddębice, Przedbórz, Radziwiłłów, a w II kategorii nadleśnictwa: Spała, Brzeziny, Skierniewice, Piotrków, Opoczno, Wieluń, Żłoczew, Kutno, Radomsko i Smarkowice. Kryteria zaliczania lasów do poszczególnych kategorii zagrożenia pożarowego wyszczególnione są w rozporządzeniu Ministra Środowiska z 22.III.2006 r. w sprawie szczegółowych zasad zabezpieczania pożarowego lasów (Dz.U. nr 58 z 2006 r., poz.405).

W systemie ochrony przeciwpożarowej lasów RDLP w Łodzi funkcjonują 23 punkty obserwacyjne (wieże), wyposażone w większości w system kamer przemysłowych. Siedemnaście nadleśnictw posiada samochody terenowo-gaśnicze, zorganizowane są 382 punkty czerpania wody (zbiorniki sztuczne lub naturalne, specjalnie przystosowane do czerpania wody) oraz 1370 hydrantów usytuowanych na terenach leśnych bądź przyległych. Corocznie na lotnisku aeroklubu piotrkowskiego RDLP w Łodzi organizuje leśną bazę lotniczą, w której dyżuruje samolot przystosowany do zrzucania ładunków wodnych.

Na terenie województwa, w lasach administrowanych przez RDLP w Łodzi, w 2012 r. powstały 144 pożary na powierzchni 61,06 ha.

Najwięcej pożarów zanotowano w: marcu, kwietniu i maju. Największy pożar powstał w Nadleśnictwie Radziwiłłów i miał powierzchnię 6,22 ha. Koszty poniesione na ochronę przeciwpożarową na terenie RDLP w Łodzi w województwie łódzkim wyniosły w 2012 r. 2 175 463 zł.

Zaśmiecanie terenów leśnych

Nielegalne pozbywanie się odpadów komunalnych na terenach leśnych polega głównie na: zaśmiecaniu lasów wzdłuż ciągów komunikacyjnych, zaśmiecaniu terenów rekreacyjnych (miejsc wypoczynku i parkingów leśnych), zaśmiecaniu w postaci wywozu śmieci (większej ilości, tzw. zwalek) na granicy polno-leśnej. Łącznie nadleśnictwa RDLP w Łodzi na uprzątnięcie terenów leśnych w 2012 r. wydały ponad 1 mln zł, zebrano łącznie około 9 200 m³ różnego rodzaju odpadów.

Wyłączanie gruntów z produkcji leśnej

W związku z licznymi inwestycjami drogowymi, urbanistycznymi, energetycznymi oraz górniczymi, prowadzonymi na terenie województwa łódzkiego, każdego roku część gruntów RDLP w Łodzi zostaje przekazana pod takie inwestycje. Na mocy tzw. „specustawy” w 2012 r. przekazano blisko 40 ha lasów.

Rekultywacja terenów zdegradowanych

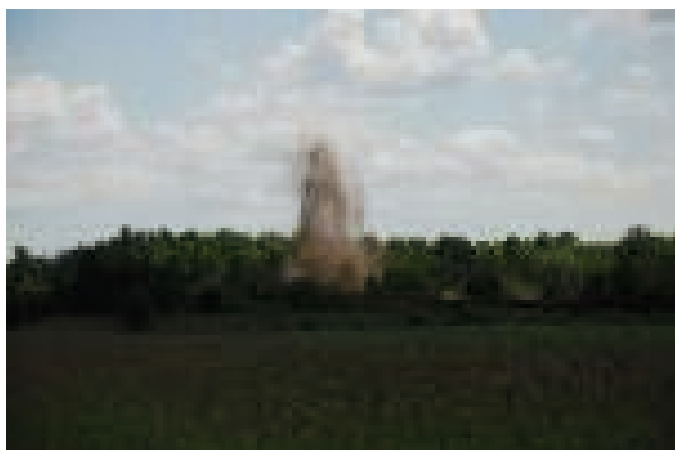
RDLP w Łodzi przejęła od MON ok. 1200 ha gruntów powojennych. W ramach projektu pn. „Rekultywacja na cele przyrodnicze terenów zdegradowanych, poligonowych i powojennych zarządzanych przez RDLP w Łodzi” w latach 2010-2011 rozebrano 45 zdewastowanych obiektów powojennych. W 2012 roku rozpoczęto kolejny etap tego przedsięwzięcia pn. „Rekultywacja

i oczyszczanie saperskie terenów popoligonowych i powojkowych, będących w zarządzie RDLP w Łodzi". W ramach działania przewidziane jest oczyszczenie saperskie ok. 1033 ha terenów poligonowych i powojkowych, będących w zarządzie nadleśnictw: Brzeziny, Grotniki, Opoczno, Skierniewce i Spała. W 2012 r. prace saperskie wykonano na pow. ok. 500 ha. Całkowity koszt przedsięwzięcia szacowany jest na ok. 2 094 914 zł. Rozminowywanie finansowane jest w 85% ze środków Funduszu Spójności

w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko, których dysponentem jest NFOŚiGW. W wyniku prac saperskich wydobyto około 27 tys. sztuk niewybuchów z okresu I i II wojny światowej. Największe ważyły ponad 150 kg.

Niewybuchy wykopane podczas prac saperskich w lasach RDLP w Łodzi

Detonacja niewybuchu na terenie zamkniętej żwirowni w Pałczewie